

בית המשפט המחוזי מרכז

07 ינואר 2010

ת"צ 13801-02-09 עזרי נ' 013 נטוויז'ן בע"מ

1

לפני כב' השופטת אסתר שטמר

המבקש:

שאול עזרי

ע"י עו"ד יאיר בן דוד

נגד

המשיבה:

013 נטוויז'ן בע"מ

ע"י עו"ד ד"ר גיל אוריון

2

3

פסק דין

4

5

6

7

8

9

1. בקשה לאישור הסתלקות מתובענה ייצוגית, לאחר שהמשיבה הסכימה לשנות את שם מבצע החיגור לחו"ל נושא התובענה, ולשלם גמול לתובע ושכ"ט לבא כוחו. לבקשת ההסתלקות צורפו, כדון, תצהירי המבקש עצמו ובא כוחו, ובהם הצהרה כי לא נתקבלה כל טובת הנאה נוספת.

2. התובענה הייצוגית והבקשה לאישורה עוסקות במבצע חיוג לחו"ל ללקוחות המשיבה שנקרא "28 מדינות ב-17 אגורות", שלטענת המבקש הטעה אותו ואת שאר הלקוחות: כעבור שנה של הסדר שלפיו גבתה המשיבה 17 אג' לדקת שיחה למדינות שבמבצע, שונה המבצע, ובשנה השניה עמד התעריף על כ-25 אג' לדקת שיחה. למרות החיוב ב-25 אג' המשיכה המשיבה לקרא למבצע "28 מדינות ב-17 אגורות".

המשיבה סבורה כי אין הטעיה כיוון שבחשבונית התשלום מצויינים המחירים הנכונים המפורשים, שאף הם מחירי מבצע נמוכים, אם כי לא עד כדי 17 אג' לדקה (21-24 אג' לדקה, לפי מדינת היעד), וכיוון שבתנאים למבצע נשמרה זכותה של המשיבה לעדכן את המחירים, והיא עשתה כן, והודיעה על כך מראש בחשבונית ששלחה לתשלום, ובהודעה באתר האינטרנט שלה.

לצורך ההסדר, מבלי להודות בטענת ההטעיה, הסכימה המשיבה לשנות את שם המבצע כך שייקרא "תעריפים מוזלים בחיגור לחו"ל" במקום השם הקודם.

21

3. בבקשת ההסתלקות המבקש מבהיר כי לאור דברים שהושמעו בבית המשפט הגיעו הצדדים לכלל הסכמה בדבר הסתלקות, לאחר שהמשיבה תשנה את שמו של המבצע.

הדברים שנשמעו בחלל האולם מתייחסים לסיכויים ולסיכונים שבתביעה לאור הדברים האמורים לעיל, ולאור הקושי האפשרי בהוכחת הקשר הסיבתי שבין התנהגות המשיבה לבין הטעיית חברי הקבוצה (ע"א 458/06 עו"ד יובל שטנדל נ' בזק בינלאומי בע"מ (טרם פורסם, 6.5.2009)).

26

בית המשפט המחוזי מרכז

07 ינואר 2010

ת"צ 13801-02-09 עזרי נ' 013 נטוויז'ן בע"מ

הסתלקות או פשרה

4. חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן "חוק תובענות ייצוגיות") מאפשר לצדדים לבקשה לאישור תובענה ייצוגית, ואף לצדדים לתובענה ייצוגית, לסיים את הדיון בתביעה טרם מתן פסק דין, בשני אופנים: הסתלקות לפי סעיף 16 בחוק, ופשרה לפי סעיף 18 בחוק.

בניגוד להסדרי פשרה בתחום המשפט האזרחי, שבהם ממעט הדין להתערב, בתחום התובענות הייצוגיות נדרשים הצדדים וגם בית המשפט לעמוד בסדרת תנאים לאישור הפשרה. הסיבה לכך פשוטה: הצדדים הניצבים לפני השופט בתובענה הייצוגית אינם כל השחקנים בזירת התביעה. להיפך, השחקן העיקרי – קבוצת התובעים המיוצגים – אינו נוטל חלק בהליך, ולעתים אף אינו מודע לו בכלל.

כללה ועיקרה של התובענה הייצוגית, שמבקש אדם לייצג קבוצה של אנשים אחרים בעלי אינטרס דומה לשלו. קיבוצם יחדו לגוף תובע אחד הוא המעניק לרוב התובענות הייצוגיות את נפחן ומשקלן, והוא ההופך אותן לכלי רלוונטי באכיפת הדין, שהיא ממטרותיו העיקריות של החוק (ראה סעיף 1(2) בו).

בייחוד נכון הדבר, כמובן, בתובענות הצרכניות, שעמן נמנית התביעה שלפני: תביעתו של תובע אחד זניחה מבחינה כלכלית, ולכן סביר היה שלא יגישנה, אלא אם כן תצמח לו תועלת כלכלית מעצם הגשתה. זהו הכרח בל יגונה, שמאפשר לקדם את מטרות החוק כולן.

משהגיעו התובע הייצוגי והנתבע לכלל הסכמה שכוללת גם תגמול ושכר טרחה, בהכרח משתנה האינטרס של התובע הייצוגי ובא כוחו: לא עוד הפיצוי האישי המגיע לו כמו גם לקבוצה כולה, אלא תגמול ושכר הטרחה. בעיקר בתובענות הצרכניות הפיצוי האישי בטל בשישים אל מול התגמול.

על כן, משעה שקיימת המלצה לתשלום תגמול ושכר טרחה, מאוחדים המבקש והמשיב באינטרס, שאינו דוקא האינטרס של הקבוצה.

משכך, בית המשפט הוא שצריך לשים לנגד עיניו את האינטרס של הקבוצה, לאו דוקא כדי להקפיד על תשלום הפיצוי לכל אחד מיחיד הקבוצה, כי אם על מנת לשמור על מטרות חוק תובענות ייצוגיות, ולקדמן.

5. הסתלקות, שמה מעיד עליה שהיא הכרה של התובע בחולשת תביעתו, שמביאה אותו "להסתלק" ממנה. לדוגמא כאשר מתגובת המשיב לבקשה לאישור תובענה ייצוגית למד המבקש כי טעה בפרשנות עובדה או חוק, או פשוט כי אלו לא היו ידועים לו (ת"צ (מחוזי מרכז) 12275-09-08 **איתי לנואל נ' תנובה** (לא פורסם, 26.1.2009)) או לאחר ששמע את הערות בית המשפט (ת"צ (מרכז) 1075-06-08 **מילר נ' ברק אי.טי.סי.** (לא פורסם, 31.12.08); בשא (י-ם) 4567/07 **ברכיה נ' בזק** (לא פורסם, 12.1.09)).

בית המשפט המחוזי מרכז

07 ינואר 2010

ת"צ 13801-02-09 עזרי נ' 013 נטוויז'ן בע"מ

ניתן להרחיב את תחולת ההסתלקות גם על מקרים שבהם מבין התובע כאמור לעיל, אך המידע לא היה גלוי לעין, והוא נזקק להגשת התביעה כדי ללמוד אותו. במקרים כאלו, יתכן שהצדדים ימליצו על הסתלקות עם תשלום תגמול לתובע ושכר טרחה לבא כחו (בשא (ת"א) 24959/05 רז לביא נ' דלקול בע"מ (טרם פורסם, 18.9.08); ת"א (חיפה) 1064/07 אסף אלעד נ' אל על (טרם פורסם, 23.2.2009)).

עוד ניתן להרחיב הסתלקות למקרה שבו כתוצאה מהגשת התביעה או מן האפשרות שתוגש החליט הנתבע לשנות מדרכיו, לשפר את הפרקטיקה שעליה הלך התובע בתביעתו, ודי לו לתובע בכך. השיג מטרתו משתוקן העיוות שגילה. גם במקרה כזה אך סביר הוא שהצדדים ימליצו על תשלום תגמול ושכר טרחה (ת"א (י-ם) 1507/08 פריד נ' מגדניות נאמן (טרם פורסם, 7.10.08)).

ואולם, מקום שההסתלקות הולכת ונדמית לפשרה, מקום שהיא כוללת שינוי בהתנהגות המשיב, אף פיצוי לקבוצה, וכן תגמול לתובע ושכר טרחה לבא כחו – האמנם הסתלקות ייקרא לה? במקרים אחדים ניתן תוקף להסתלקות כזו (בש"א (ירושלים) 2291/06 ת"א 8292/06 ברומברג אלכס נ' משכן (טרם פורסם, 10.4.08); בשא (י-ם) 7001/07 אברהם אטיאס נ' פרטנר (טרם פורסם, 2.7.2008); תא (ת"א) 1575/03 אבי רוזנבוים נ' משכן (טרם פורסם, 17.9.08)). באחרים (ת"צ (מרכז) 4991-02-08 יפית הכט טל נ' סלקום בע"מ (טרם פורסם, 15.12.2008) לא התקבלה ההסתלקות ככזו, אלא כהסדר פשרה, והצדדים נדרשו למלא אחר כל תנאי סעיף 18 בחוק התובענות הייצוגיות.

6. התמונה לא תהיה שלמה ללא הפניה למקרים קיצוניים, שבהם דחה בית המשפט הסדר פשרה תא (מחוזי ת"א) 1729/06 דרול שר נ' עלית ממתקים בע"מ (לט"ר פורסם, 24.5.2009), ואף קבל הסתלקות, ודחה את המלצה לשלם לתובע הייצוגי תגמול ולבא כוחו שכר טרחה (בש"א 19106/07 יעקבי נ' ש.ש.טוביץ בע"מ (טרם פורסם, 15.12.2009); ת"צ (ת"א) 1600-09 נילי שוקרון נ' גת גבעת חיים אחזקות בע"מ (טרם פורסם, 20.12.2009)). באותם מקרים היה חשש שהתובענה הייצוגית הפכה כלי רב עצמה בידי תובעים שאינם חשופים לסיכון ממשי בהגשתה, ומשתמשים בה כהימור בטוח יחסית לרווח. ודאי שראוי לשמור על התובענה הייצוגית מפני שמוש לרעה, על מנת שתעמוד ככלי ראוי ונכון להגשמת מטרות החוק במקרים הנכונים.

7. דרך שלישית, שאינה הסתלקות ואינה פשרה הוותיקה ברע"א 8479/02 ד"ר תמר סבו נ' רשות שדות התעופה (טרם פורסם, 15.12.2008) שם אושר הסדר פשרה ללא החלת מבחני סעיפים 16 או 18 בחוק תובענות ייצוגיות, ונאמר כי מקום שבית המשפט משוכנע באמיתות ההסדר ובטובת הקבוצה – אין הוא מנוע מאישור הסכם פשרה שאינו כרוך במנגנוני התובענה הייצוגית, בעיקר בית המשפט הוא שהמליץ על הפשרה. ואולם הצעת הפשרה בבית המשפט העליון ניתנת מטבע הדברים

בית המשפט המחוזי מרכז

07 ינואר 2010

ת"צ 13801-02-09 עזרי נ' 013 נטוויז'ן בע"מ

וגם במקרה זה, לאחר שנשמעו ראיות בערכאה הדיונית, הוגשו סיכומים וניתנה החלטה. כלומר
שהעובדות ידועות, ולכן ניתן לומר שהצעת הפשרה מבוססת היטב. מה שאין כן בדיוק בערכאה
הראשונה, טרם שהובאו הראיות לפניו.

8. נשוב לעניינינו, שבין הסתלקות לפשרה: הדעה התומכת באישור הסתלקות גם אם לפשרה
נדמתה נסמכת על כך שהסתלקות מביאה למחיקת התביעה ואינה מהווה מעשה בית דין כלפי
הקבוצה, לעומת הסדר פשרה שמחייב את כל חברי הקבוצה.
אכן, החשש לזכויות חברי הקבוצה נמוך יותר כאשר אינם מוגבלים לפי ההסדר, ויכולים להוסיף
ולהגיש את תביעתם האישית, אף בקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. ואולם, מטרת החוק עלולה
להמצא מסוכלת: מקום שההסתלקות נעשית תוך תשלום כלשהו לחברי הקבוצה, אדם שיבקש
לתבוע בעתיד יצטרך להתגבר בין שאר משוכות גם על משוכת התביעה הקודמת, האבחנה ביניהן,
השאלה בגין מה ניתן הפיצוי וכד'. לכל אלו אפקט מצנן להגשת תביעה בעתיד.

אחת המטרות המפורשות של חוק תובענות ייצוגיות היא להביא לאכיפה יעילה של חוקים. זו תושג
אם העלות של מניעת ליקויים או תיקונם תהיה שווה או תעלה על החיסכון שבאי תיקונם. ובמקום
שמדובר בשינוי ע"י יצרן או נותן שירות, תילקח בחשבון אפשרות ריאלית שהפחתה או שינוי שיוזם
יתגלו ע"י הצרכן, שתוגש תובענה ייצוגית, שתחייב לשלם את הנזק הממשי, את הפרסום, ואת
הוצאות הדיון. באופן זה תיווצר הרתעה.

בנוכחות אפשרות קלה להסדר ע"י תשלום גבוה יותר לתובע המייצג ולבא כחו – רב הפיתוי של
המבקש ושל המשיב גם יחד לסיים תובענה ייצוגית בהסדר, שאינו דוקא הסדר אופטימלי כלכלית.

9. המנגנון הפשוט יותר של הסתלקות בודאי מזמין את הצדדים לנסות להדחק אליה, במקום
להסדר הפשרה שמפעיל מנגנון מסורבל בהרבה, ארוך בהרבה ויקר יותר, ושסכוייו רבים יותר לאי
אישור (בעיקר משום מינוי בודק והתערבות היועץ המשפטי לממשלה, אך גם התנגדויות מטעם
חברי הקבוצה). על כן מובן רצונם המשותף של כל המשתתפים, כולל בית המשפט, להמצא בשדה
היעיל יותר.

המנגנון הפשוט יותר של ההסתלקות דומה הרבה יותר להסדרי פשרה בתיקים רגילים, שבהם
מעורבות בית המשפט היא מינימלית, ונשמעה גם טענה שאין להתערב בהסכמת הצדדים. אלא
שעצם הדיון בתובענה ייצוגית אינו עולה בקנה אחד עם השיטה האדוורסרית, שכן הצד העקרי
לתובענה נפקד מן הדיון ומן ההסכמה.

10. בשלב שבו מגיע ההסדר ללשכת השופט, בפרט אם הדבר קורה לפני אישור התובענה
היייצוגית, ועל אחת כמה וכמה אם הגיעו הצדדים להסדר לפני שהוגש כתב הגנה ולפני שהוגשה
תגובה לבקשה לאישור תובענה ייצוגית – הכלי העקרי של בית המשפט לבחינת ההסדר הוא בחינת

בית המשפט המחוזי מרכז

07 ינואר 2010

ת"צ 13801-02-09 עזרי נ' 013 נטוויז'ן בע"מ

הסיכויים והסיכונים שבעילות המשפטיות. במקרים רבים אין לבית המשפט כלים לבחינת הפן הכלכלי של התובענה בשלב המוקדם שלה. ושוב, לא למותר לחזור: התובע העיקרי אינו מיוצג, ונקודת המוצא היא כי האינטרס של התובע הייצוגי ושל בא כחו אינו עולה בקנה אחד עם זה של הקבוצה (ראה גם ת"א (ת"א) 1697/06 דן גלניק נ' הראל בע"מ – חברה לביטוח (טרם פורסם, 3.11.2007). לכן, שומה על בית המשפט לבחון כל הסדר לפני ולפנים. ולכן מחייב חוק תובענות ייצוגיות למנות בודק, אלא אם כן סבר בית המשפט שחוות הדעת אינה נדרשת, מטעמים מיוחדים שיירשמו (סעיף 19(ב)(1) בחוק תובענות ייצוגיות).

11. לאור הדברים שלעיל יש לבחון את ההסתלקות שלפני: עיקרו של ההסדר, כי המשיבה תשנה את שמו של התעריף המיוחד, שייקרא מעתה "תעריפים מוזלים בחיגור לחו"ל". כלומר, שינוי מכאן ולהבא, שיפתור את טענת הטעיה שטוען לה התובע. ומה על הלקוחות שהוטעו עד כה? קשה לשעות לטענת המשיבה כי לא היתה הטעיה בשם המבצע, רק משום שעיון מעמיק בחשבונית עצמה מלמד על העובדות. להיפך: נראה ששם המבצע הבולט הוא שנחרט בזכרוננו של הקורא יותר מאשר אופן החישוב הפרטני. מנגד, האמנם הוטעו הלקוחות? יתכן שתובענה זו לא תעמוד בתנאי פס"ד שטנדל בדבר הקשר הסיבתי הנדרש. על כן, הערכת הסיכון המשפטי מביאה לכך שראוי לקבל הסדר הסתלקות שעיקרו תיקון המצב, תוך קביעת גמול לתובע שפעולתו היא שהביאה לשינוי, ושכר טרחה לבא כחו. הסכומים שנתבקשו: 15,000 ₪ גמול לתבוע ו-30,000 ₪ שכ"ט לבא כחו סבירים בעיני.

12. לפיכך ניתן תוקף של פסק דין להסדר שבבסיס ההסתלקות, והתובענה נמחקת. הנתבעים ישלמו לתובע סכום של 15,000 ₪ ולבא כחו 30,000 ₪ בצרוף מע"מ. המזכירות תעביר העתק מפסק הדין למנהל בתי המשפט.

ניתן היום, כ"א טבת תש"ע, 07 ינואר 2010, בהעדר הצדדים.

אסתר שטמר, שופטת

בית המשפט המחוזי מרכז

07 ינואר 2010

ת"צ 13801-02-09 עזרי נ' 013 נטוויז'ן בע"מ

- 1
- 2
- 3